

سیاست یعنی صبر

صبر استراتژیک و خطای عمل تندروها

فرزاد نعمتی

خبرنگار گروه فرهنگ

در فاصله تیرود سیدحسن نصرالله و عملیات «وعده صادق ۲»، «تندروها» مطالبی حیرت‌انگیز در فضای رسانه‌ای پراکنده ادعاهایی درباره مانع‌تراشی دولت پزشکیان در انجام عملیات نظامی متقابل یا تقلیل دیپلماسی عراقچی و طریف با نیروهای میدان و سپاه پاسداران می‌گفتند «صبر استراتژیک» همین غرب‌گرایان، اسرائیل را جری تر کرده. انجام عملیات و مکالمه تلفنی سردار سلامی با دکتر پزشکیان البته آب پاکی را روی دست همه ریخت، اما به هر روی ریشه‌یابی ذهنی چنین تحلیل‌هایی ضروری است. البته می‌دانیم که برخی از سیاستمداران از اینکه چنین مسائل کلانی را وجه‌المصالحه نزاع‌های جناحی بکنند، استقبال می‌کنند و ترجیح می‌دهند با دادن چنین آدرس‌های غلطی حامیان‌شان را حول اثبات برتری خود بسیج کنند. با این همه اینکه چنین ترفندهایی موثر واقع می‌شوند و ذهنیت برخی از مردمان را می‌سازند، می‌تواند مایه پرسش باشد.

یکی از راه‌های پاسخگویی به چرایی محبوبیت چنین راهکارهایی، توجه به چیزی است که علمای علوم شناختی از آن به «خطای عمل» یاد می‌کنند و منظورشان از این خطا این است که برخی مواقع، آدم‌ها فعال‌بودن بدون نتیجه را بر تماشای مثرتر ترجیح می‌دهند و ما نیز معمولاً به کسانی که بیش فعالانه برای مشکلات راه‌حل تجویزی می‌کنند، نمره بیشتری می‌دهیم تا کسانی که ما را به انتظار و محاسبه دعوت می‌کنند. نمونه معروف این خطا همانی است که پژوهش‌های میثائیل بار-الی، در زمینه رفتار دروازه‌بانان فوتبال در لحظات پنالتی نشان داد. در این وضعیت که توپ در کمتر از سه‌دهم ثانیه به دروازه می‌رسد، گلر باید قبل از ضربه تصمیم بگیرد که چه می‌کنند. بررسی‌ها حکایت از این دارد که توپ‌ها تقریباً به‌طور مساوی، به وسط، چپ و راست زده می‌شوند. با این همه به‌ندرت پیش می‌آید که گلری به چپ و راست شیرجه‌زند و همان وسط منتظر مه‌ز توپ باشد. چرا اینگونه می‌شود؟ یک پاسخ این است: ظاهر سازی یا اینکه «فعال به نظر بیاید، حتی اگر به نتیجه نرسد». تماشاگران نیز احتمالاً به گلری که بپرد و گل بخورد، نمره بیشتری می‌دهند تا آنکه بایستد و گل بخورد.

مثال‌ها در این زمینه فراوان است. رولف دوپلی در کتاب «هنر شفاف اندیشیدن»، به برخی از آنها اشاره کرده. مثلاً هنگام درگیری‌های خیابانی میان جوانان، دخالت‌های دیر هنگام به‌طرف حضور پلیس‌های باتجربه، صدمات کمتری در پی دارد تا زمانی که ماموران جوان پرسرور به‌زعم خود می‌خواهند هر چه زودتر غائله را بخوابانند. یا در بازارهای سرمایه‌گذاری، بسیاری ضعف‌شان در تشخیص آینده سهام را با حرکات بیش فعالانه جبران می‌کنند. حتی پزشکان نیز عموماً هنگام فقدان تشخیص و قطعیت، میان مداخله و انتظار، اولی را بر می‌گزینند.

شاید تصور شود که ریشه اصلی این رفتار، همان شوق است. دوپلی اما می‌گوید، این رفتار میراثی است که از اجداد شکارچی مان به ما رسیده. برای آنها وقتی سله‌ای در جنگل می‌دیدند، درست‌ترین رفتار، عمل کردن و فرار بود. نمی‌توانستند منتظر بمانند و ببینند آن سله چیه‌ست؛ چون ممکن بود به قیمت جان‌شان تمام شود. ما هنوز هم حامل این رفتار عمل‌گرایانه غریزی هستیم، در حالی که دنیای متمدن امروز، با گذر از غریزه به تعقل، به عکس‌العمل عقلانی پاداش می‌دهد، نه عمل غریزی. با این همه هنوز بسیاری شیفته سخن سعدی علیه‌الرحمه هستند: «به‌راه بادیه رفتن به از نشستن باطل / و گر مراد نیامد به قدر وسع بکوشم». در این طرز فکر، بی‌حرکتی بمعنای انفعال، ضعف و بی‌نیامگی است و تصمیم‌گیری‌های حتی عجولانه اما قاطعانه بیشتر از استراتژی‌های منطقی‌ای که با تردید به مسائل می‌نگرند و از شتاب‌زدگی می‌پرهیزند تا در زمان مناسب و با توجه به شواهد قوی‌تر، دست به عمل بزنند، تمجیدی شوند.

امیدوارم سخنان دیروز رهبری در لزوم پرهیز از شتاب‌زدگی و تعقل، هر دو، تندروها را متوجه افتادن‌شان در ورطه «خطای عمل» در قضاوت سیاست «صبر استراتژیک» کرده باشد. باسکال معتقد بود که تمام مشکلات بشر در ناتوانی او در آرام و تنها نشستن در یک اتاق ریشه دارد» و این مانورهای تهور برخی که در عمل چیزی جز ماجراجویی‌های بی‌ثمر نیستند، شاید ناشی از بیش‌فعالی باشد. بیش‌فعالی در سیاست اما خطایی است مهلک. توصیه سعدی هم در «به‌راه بادیه رفتن» پیش‌زمینه‌ای عاشقانه دارد، وگرنه قدما و همشهری‌رند سعدی نیز این را می‌دانستند که «کار ملک است آنکه تدبیر و تأمل بایدش». به بیانی دیگر: در سیاست، صبر، تاکتیک نیست، استراتژی است.

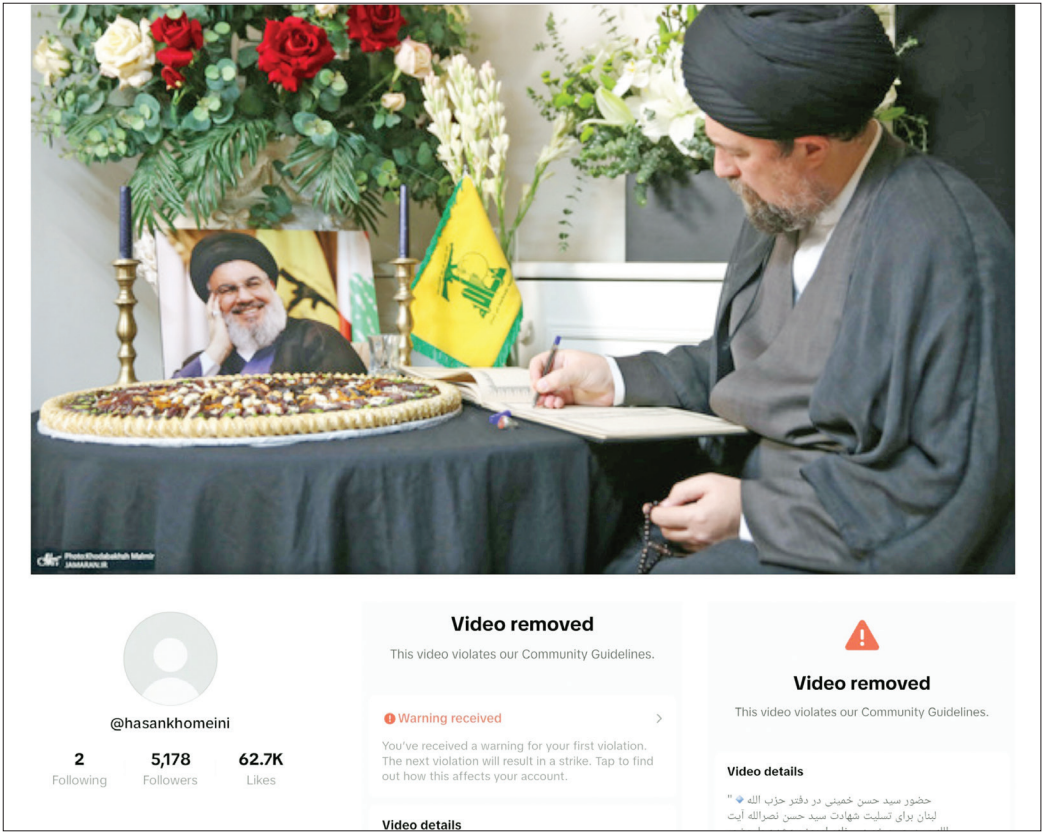
۲۴ ساعت

24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

تلفن روابط عمومی: ۰۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۰۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۰۸۸۷۳۵۰۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

• صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کریا سچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیو • امید عرب (مدیر آنلاین)
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمن منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

آزادی به سبک متا

آیا نغول‌های رسانه‌های اجتماعی صداهای طرفدار فلسطینی را سانسور می‌کنند؟

و گفت که این باگ روی اکانت‌ها در سراسر جهان تأثیر گذاشته و هیچ ربطی به محتوا ندارد و ما خیلی سریع تا جایی که می‌شد این مشکل را رفع کردیم.

حذف گسترده‌ی محتوای طرفدار فلسطین

در گزارشی که گاردین چندماه قبل نوشته بود در این باره اشاره کرد: «براساس گزارش دیدبان حقوق بشر (HRW)، متناز زمان آغاز درگیری اسرائیل و غزه درگیر سانسور گسترده‌ی محتوای طرفدار فلسطین بوده است. این گزارش ۵۱ صفحه‌ای بیش از هزار مورد را نشان می‌دهد که متنا محتوا را حذف کرده است یا حساب‌های کاربری در فیس‌بوک و اینستاگرام را به حالت تعلیق درآورده است.» دیدبان حقوق بشر شش الگوی اصلی سانسور بیش از حد محتوای طرفدار فلسطین و فلسطینی‌ها را شناسایی کرده است، از جمله حذف پست‌ها، استوری‌ها و کامنت‌ها، غیرفعال کردن حساب‌ها، محدود کردن تعاملات کاربر برای تعامل با دیگر پست‌ها و شادوین که باعث کاهش دیدن محتوا می‌شود. این گزارش تأکید می‌کند که این سانسور بر محتوای بیش از ۶۰ کشور، عمدتاً به زبان انگلیسی، تأثیر گذاشته است و شامل ابزار حمایت صلح‌آمیز از فلسطین می‌شود. قابل ذکر است، حتی پست‌های خود دیدبان حقوق بشر که دنبال نمونه‌هایی از سانسور است به‌عنوان هرزنامه یا اسپم علامت‌گذاری شدند.

در این گزارش آمده است که سانسور محتوای مرتبط با فلسطین در اینستاگرام و فیس‌بوک گسترده و سیستماتیک است. این نشان می‌دهد که اعمال متناقض متنا از سیاست‌های منجر به حذف نادرست چنین محتوایی شده است. این گروه مسائل اصلی را اشتباه در اجرا، اتکای بیش از حد به ابزارهای حساب‌های کاربری یا کاهش دسترسی به محتوای طرفدار فلسطین تأثیر می‌گذارد، شناسایی می‌کند. متنا در بیانیه‌ای اذعان کرده بود، اشتباهاتی مرتکب می‌شود که برای مردم «ناامیدکننده» است، اما گفت، این که گفته می‌شود ما عمدتاً و سیستماتیک صدای خاصی را سرکوب می‌کنیم نادرست است. این ادعا که هزار نمونه، از حجم عظیمی از محتوای پست‌شده در مورد درگیری، دلبری «سانسور سیستمی» است، ممکن است تیرت خوبی باشد. متنا گفت، تنها شرکت در جهان است که به‌طور علنی بررسی حقوق بشر را در مورد مسائل مربوط به اسرائیل و فلسطین منتشر کرده است.

سانسور سیستماتیک متنا

متنا در بیانیه‌ای که چند ماه پیش منتشر کرد، اعلام کرد: «این گزارش واقعیت‌های اجرای خطمشی‌های ما را در سرتاسر جهان در یک جنگ به‌سرعت در حال تغییر و به‌شدت دوقطبی‌شده نادیده می‌گیرد و در نتیجه محتوای بیشتری گزارش می‌شود. هدف خطمشی‌های ما این است که اطمینان حاصل شود همه می‌توانند با حفظ ایمنی در پلتفرم‌های ما، نظرشان را ابراز کنند.» گاردین همچنین چندماه پیش گزارش کرده بود که در جریان نشست آنلاین سالانه سهامداران متنا، گروه‌های حقوق بشری اعتراضاتی را علیه آنچه آن‌ها به‌عنوان سانسور سیستماتیک محتوای طرفدار فلسطین در پلتفرم‌های شرکت و نیروی کار آن توصیف می‌کنند، سازماندهی کردند. این اقدام به‌دنبال نامه‌ای بود که توسط نزدیک به ۲۰۰ کارمند امضاء شده است و از مارک زاکربرگ مدیرعامل شرکت خواسته شده بود تا به سانسور ادعایی مدافعان داخلی برای حقوق فلسطینیان رسیدگی کند. کارمندان خواهان شفافیت بیشتر در مورد تعصبات درک‌شده در پلتفرم‌های عمومی بودند. فعالان می‌گویند، پس از سال‌ها ترغیب متنا سایر پلتفرم‌ها برای اعمال انصاف و شفافیت بیشتر در مورد تعدیل محتوا، فشار بر سهامداران مهم است که ممکن است نفوذ بیشتری بر شرکت داشته باشند تا عموم. با این حال همچنان کاربران زیادی در سراسر دنیا هستند که پست‌هایشان به‌دلیل طرفداری از فلسطین و فلسطینیان حذف، سانسور یا هیدن می‌شود و در بعضی مواقع پست‌هایشان شادوین می‌شود.

چهره

چهره‌ای کاریزماتیک و نگاهی نافذ

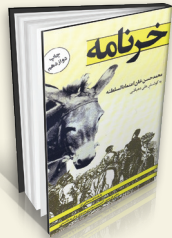
«آگه همه ازت تعریف کردند، بدون یه جای کار می‌لنگه»، این جمله‌ای بود که آتیلا پسیانی همیشه می‌گفت و در مراسم بزرگداشتش، که آخرین حضور او در میان جمع دوست‌دارانش بود، هم محمد چرمشیر این جمله را گفت و هم آتیلا پسیانی. هنرمندی با چهره‌ای کاریزماتیک و نگاهی نافذ که هیچ‌گاه به دنبال آن نبود که نظر مثبت همه را به کاری که می‌کرد جلب کند و با وجود تمام نامهربانی‌ها، تناثر تجربی ایران را زنده نگه داشت. آتیلا پسیانی تا قبل از ظهور بیماری‌اش، بازیگر پرکاری بود؛ بیش از ۷۵ فیلم و تله‌فیلم بازی کرد، در بیش از ۴۰ تئاتر و تله‌تئاتر حضور پیدا کرد و بیش از ۶۰ سریال تلویزیونی و نمایش خانگی را تجربه کرد. پسیانی چهره‌ای پرآوازه در عرصه سینما، تناثر و تلویزیون به حساب می‌آمد که در حدود نیم قرن فعالیت هنری آثار ماندگاری را در عرصه بازیگری و کارگردانی از خود به‌جای گذاشته است. این کارگردان، بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون پس از تحمل یک دوره بیماری ۱۴ مهرماه ۱۴۰۲ در ۶۶ سالگی درگذشت.

کتابخانه

خاطرات یک خر

خرنامه اثر ادبی ماندگاری است که توسط محمدحسن خان اعتمادالسلطنه نوشته و توسط علی دهباشی با عنایت و دقت فراوان جمع‌آوری شده است. منشأ اصلی «خرنامه» به خاطرات یک خر بازمی‌گردد. این داستان به‌عنوان یکی از قصه‌هایی که برای سرگرمی و سرزندگی نوجوانان نوشته شده، به خواننده‌ها یک تجربه ادبی شیرین و لذت‌بخش ارائه می‌دهد و در کنار این مسئله، مفاهیم آموزنده و نکات پربراری را نیز تدریس می‌کند. اعتمادالسلطنه با کتاب «روزنامه خاطرات» به‌عنوان مهم‌ترین اثر تاریخی او شناخته می‌شود. علاوه بر این اثر، نویسنده روزنامه خاطرات کتب و ترجمه‌های دیگری نیز انجام داده است که هر یک از آن‌ها در زمینه‌های خاص خود اهمیت دارند. «خرنامه» یکی از این کتب مهم به حساب می‌آید. نسخه‌ای که در چاپ کنونی کتاب «خرنامه» به کار رفته، نسخه‌ای از کتابخانه ملی است. در آغاز این کتاب، جزئیاتی از زندگی محمدحسن خان اعتمادالسلطنه و نسب او آمده و تاریخ تولد او ذکر شده است که حالا به چاپ چهاردهم رسیده است.

خرنامه
نویسنده:
محمدحسن خان
اعتمادالسلطنه
انتشارات: پنجره

تاریخ

روز دامپزشکی

در سال ۱۳۶۹ تلاش‌هایی برای اختصاص روزی به‌نام روز دامپزشکی آغاز شد. ازجمله پیشنهادهایی که در این زمینه طرح شد، پیشنهاد دکتر حسن تاج‌بخش بود که روز ۱۴ مهرماه را به‌یاد «گوش روز» که در ایران باستان روزی خجسته بوده است، پیشنهاد داد. این پیشنهاد مورد موافقت قرار گرفت و بدین ترتیب روز ۱۴ مهرماه به‌عنوان روز دامپزشکی معرفی شد. ایرانیان باستان به روز ۱۴ مهرماه «گوش روز» می‌گفتند. این نامگذاری الهام‌گرفته از نام فرشته گاتوش (فرشته نگاهبان چهارپایان و جانوران سونمند) بود. فن دامپزشکی حدود ۵۰۰ سال بعد از میلاد مسیح در ایران صورتی علمی به خود گرفت. در ایران قدیم، البته پزشکی و دامپزشکی یکی بود و در زمان ساسانیان به‌تدریج دامپزشکی از پزشکی جدا شد و به‌عنوان حرفه‌ای حادی استقلال یافت. در سال ۱۲۹۰ هجری شمسی دولت ایران از کشور سوئد عده‌ای کارشناس نظامی برای تأسیس ژاندارمری استخدام کرد. به همراه افسران سوئدی دو دامپزشک نیز بودند. این دو افسر دامپزشک اقدام به تأسیس مدرسه دامپزشکی در ایران کردند.